

CADEAUTJES EN FAMILIERELATIES VAN ADRIAEN WIJTEN

LEO ADRIAENSSEN

Afkortingen

AAB	Abdijarchief Berne
AAP	Abdijarchief Park
AAT	Abdijarchief Tongerlo
ARAB	Algemeen Rijksarchief Brussel
BHIC	Brabants Historisch Informatie Centrum
GAH	Gemeentearchief 's-Hertogenbosch
OAA	Oud-administratief archief
RAT	Regionaal Archief Tilburg
RHCE	Regionaal Historisch Centrum Eindhoven
SAA	Stadsarchief Antwerpen

(Vervolg van p. 114.)

§ 2. De familie Van (den) Gruenendael

De Hilvarenbeekse familie Van den Gruenendael lijkt te stammen van de familie Van Beke, die een leengoed bezat, dat later bekend stond als het slotje Groenendaal. In 1340 was 'Enghelbertus filius decani' aan de hertog van Brabant cijnsplichtig *de bonis Loeke* (het latere Groenendaal)⁷¹, terwijl in 1380 Jan heer Geraerts van Vorselaer voor Arnoldus de Rivo (Arnt van Beke) cijnsplichtig was.⁷² Enghelbertus was een zoon van Engelbertus de Rivo alias de Beke, minstens sedert 1311 kapitteldeken van Hilvarenbeek⁷³, die overleed in 1350 of 1351.⁷⁴ Zijn opvolger als eigenaar van het leengoed en wellicht zijn erfgenaam was Aert van Gruenendael zoon Jans van Beke.

Te Bergeijk was de familie Van Gruenendael erfgenaam van Engelbertus van Sprewel, kannunik van Hilvarenbeek. Ten behoeve van hem had in 1329 Jan van Spreuwel goederen te Bergeijk gekocht, die belast waren met cijzen aan de heren van Horne, de hertog van Brabant en de Sint-Jacobsabdij te Luik. In het hertogelijke cijnsboek van 1340 wordt Engelbertus de Beke genoemd als cijnsplichtige, in een rond 1650 aangelegd cijnsboek van de Sint-Jacobsabdij is sprake van een cijnsplicht „van de goeden Engelbrecht van Beeck” en in een leenboek van de heren van Herlaer (Horne) figureren twee leden van de Hilvarenbeekse familie Van Gruenendael als leenmannen te Bergeijk.⁷⁵

Of Engelbertus van Beke en Engelbertus van Sprewel dezelfde waren, kan niet met zekerheid worden vastge-

71. ARAB: Rekenkamer 45038, f 97^v.

72. ARAB: Rekenkamer 45072, p. 21.

73. H.P.H. Camps, *Oorkondenboek van Noord-Brabant tot 1312. I. De melerij van 's-Hertogenbosch (met de heerlijkheid Gemert)* (2 stukken; 's-Gravenhage, 1979) II, 1011, 1012, 1014.

74. L.F.W. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog en onder de generaliteit. Sociale en economische geschiedenis van een Kempens dorp tussen 1400 en 1800* (Hilvarenbeek, 1987) 242.

75. F.C. Theuws, „Middeleeuwse parochiecentra in de Kempen 1000-1350”, in: A. Verhoeven en F. Theuws (red.), *Het Kempenproject 3. De middeleeuwen centraal* (Waalre, 1989) 117, 118, 208, 210.

steld. Misschien was de tweede een zoon van de eerste. Opmerkelijk is dat Jan van Gruenendael Diercxss in 1420 zijn Bergeijkse leen verkocht aan Jan van Spreuwel Diercxss.⁷⁶

I. DIERCK AIRNTS VAN DEN GRUENENDAEL is rond 1350 geboren en erfde van zijn vader behalve een leengoed te Hilvarenbeek⁷⁷ een leengoed (cijns en pacht) te Bergeijk, waaruit hij aan een altaar te Koersel jaarlijks 30 lopen rogge, 30 lopen evene, 8 stuivers Leuvens en $2\frac{1}{2}$ hoenderen moest betalen.⁷⁸

De priester Jan Aernts van Gruenendael was wellicht een broer van Dierck; in 1406 golden Andries Ruthger Daniels en zijn vrouw Bela natuurlijke dochter heer Jans van Gruenendael een erfpacht uit een *mansus* te Hilvarenbeek, die weleer het bezit was geweest van Aernt, heer Jans vader.⁷⁹

Te Hilvarenbeek was Dierck in 1395 leenman van de hertog van Brabant voor het goed Ten Bogaarde.⁸⁰ In 1424 en 1430 was Dieric van Gruenendael schepen van Hilvarenbeek, maar met hem kan ook zijn gelijknamige zoon worden bedoeld.⁸¹

Dierck senior trouwde met Ermgaert Jans Blaffart alias van der Horst⁸² uit Veghel. Haar vader was eigenaar van *tgoet te Ham* aldaar⁸³, terwijl hij of zijn vrouw bovendien gerechtigd waren in een deel van de hoeve *tgoet tot Herentham* te Olland onder Sint-Oedenrode⁸⁴ en van de watermolen te Erp. Ermgart verkocht in 1415 haar deel in het van haar ouders geërfde *tgoet Tylaer* te Veghel.⁸⁵ Haar broer Jan van der Horst was in het begin van de vijftiende eeuw vicaris van Veghel krachtens het patronaatsrecht dat een van zijn ouders bij een erfenis had verworven.

Kinderen:⁸⁶

1. Dierck Diercxss van den Gruenendael, volgt onder II op pagina 131.
2. Catharina Diercs van den Gruenendael, moeder van Zoete
3. Jan van Gruenendael Dircxz ontving in 1417 een pacht van 20 lopen rogge en 20 lopen *witcoren* in leen van 'mevrouw van Duffel', die hij drie jaar later verkocht aan Jan van Spreuwel Dircz.⁷⁶ In 1422 beloofden Ermgart Blaffart en haar kinderen Jan, Dierck en Beel van den Gruenendael nooit meer aanspraak te zullen maken op de verkochte leengoederen.⁸⁷ Te Bergeijk verkocht Jan van den Gruenendael in 1435 de wei *dat Rutbroeck*.⁸⁸

Te Hilvarenbeek was hij in 1429 leenman van Ten Bogaarde⁸⁹, waarvan de Esbeekse windmolen afhing. Ook in de andere windmolen van Hilvarenbeek had hij belangen. Zijn kinderen hielden in 1484

76. BHIC, Leen- en laatgerechten 131, f CIX.

77. ARAB, Rekenkamer 45074, f CCXXXVIII.

78. BHIC, Leen- en laatgerechten 131, ff CV en CVIII.

79. GAH, R 1184, f 208, *datum in crastino Calixii* 1406.

80. RAT, Hilvarenbeek R 23, f 55.

81. RAT, Hilvarenbeek R 23, f 55, 1424 *des anderen daigs nae Sinte Pauwels dach*. GAH, R 1250, januari 1431.

82. GAH, R 1182, 1400/01, f 112, 112^v. R 1210, f 241^v, 7 juni 1440.

83. GAH, R 1184, f 202.

84. GAH, R 1190, f 306^v, 9 december 1417; f 364^v, 8 maart 1418.

85. GAH, R 1189, f 167^v, 5 juli 1415.

86. GAH, R 1244, f 130^v, 9 november 1474 (Dircz en Beel wijlen Dircks van Gruenendael kinderen).

87. GAH, R 1193, f 13, 5 februari 1422.

88. GAH, R 1206, f 13^v, 17 november 1435; f 78, 20 april 1436.

89. RAT, OAA Hilvarenbeek 13, 11 maart 1429.

90. ARAB, Familiearchief De Merode Westerloo, Lej. F 909, *Rescriptie vanden leenen die men houdende is te leen van mijnen joncker van Merode inde heerlicheijt van Hilvarenbeek ende daer ontrent geleghen*, 1484.
91. GAH, R 1206, f 222^v, 8 november 1435.
92. GAH, R 1226, f 242^v, 18 december 1455.
93. GAH, R 1208, f 5^v, 12 oktober 1437.
94. ARAB, Rekenkamer 45074, f CCCXL Rekenkamer 45079, f XXIX^v. BHIC, Raad en Rentmeester-Generaal 215 (1521), f 20^v.
95. GAH, R 1209, f 5^v, 30 oktober 1438. R 1215, f 150^v, 24 november 1444. R 1223, f 146, 9 november 1452.
96. GAH, R 1227, f 336, 17 december 1456.
97. GAH, R 1257, f 350, 30 juni 1488. R 1262, f 106, 14 december 1492.
98. GAH, R 1222, f 153, 2 november 1451. R 1239, f 238, 13 maart 1470. R 1249, f 150^v, 3 december 1479.
99. BHIC, Mariënkroon en Mariëndonk 120, p. 140, 27 mei 1447.
100. GAH, R 1223, f 187, 28 februari 1453.
101. GAH, R 1240, f 96, 7 maart 1471. R 1244, f 130, 9 november 1474.
102. G.C.A. Juten, „Consilium de Beke“, *Tavandria*, XXVII-XXX (1919-1923) XXVIII, 126). A.J.A. Bijsterveld, *Livesend tussen Kerk en wereld. De pastoors in Noord-Brabant 1400-1570* (Nijmegen, 1993), bijlage 5, no. 608.
103. GAH, R 1204, f 69, 17 april 1434. R 1206, f 131^v, 8 oktober 1435. R 1226, f 269^v, 23 januari 1456.

twee delen van 4 mud erfrogge, geheven op de molen op het Slibbroek.⁹⁰ Hij hypothekeerde in 1435 ten behoeve van de Bossche koopman Arnt Stamelart van Uden deze erfpacht van 4 mud *ex molendini venti de Hildwaerenbeke ad Willelmi Block* (betaald uit de windmolen van Hilvarenbeek en gekomen van Willem Block)⁹¹; in 1455 verkocht hij de door Willem Block geloofde erfpacht *ex molendini venti dicto te Slibbroeck sito in parochia de Hilvarenbeke* (uit de windmolen geheten te Slibbroek in de parochie Hilvarenbeek).⁹²

Voorts bezat Jan te Hilvarenbeek het goed Groenendaal, dat voorheen *bonis in Loeke* (goed in de Loke) werd genoemd. In 1437 verkocht hij aan Willem die Bye 3 mud 14 lopen rogge uit een meerdere pacht van 7 mud Beekse maat, gaande uit Groenendaal.⁹³ Dit goed en latere slotje kwam nadien in handen van de familie De Bye.⁹⁴

Aan de Gemene Plaats van Hilvarenbeek bezat Jan van Gruenendaal in 1438-1444 het huis dat in elk geval later bekend stond als De Haan (thans Vrijthof 11), lopende van de plaats tot *die Zoelecker*.⁹⁵

Jan was gehuwd met Kathelyn, dochter van Lijsbeth van den Rodenstein uit Herentals.⁹⁶ Uit hun huwelijk is een dochter bekend:

- A. Ermgaert Jans van Gruenendaal en haar zoon Aert Claess van den Broeck verkochten in 1488 de helft van een erfpacht van 4 mud rogge uit de Esbeekse molen, vroeger geloofd aan Jan van den Gruenendaal door Aert Stamelaerts.⁹⁷ Koper was hun neef Goris van Tuldel (sub II-3-f hierna).

4. Beel Diercxss van den Gruenendaal, volgt onder IIbis op pagina 136.

II. DIERCK DIERCXSS VAN DEN GRUENENDAEL⁹⁸ is geboren aan het einde van de veertiende eeuw en was in 1457 schepen van Hilvarenbeek.⁹⁹ Hij trouwde met Oeyken Loey Denen van den Molen uit Hooge of Lage Mierde, dochter van Loey Denen van der Molen of Vermolen en van Elisabeth Janssen van Myspel.¹⁰⁰ Zij was via haar vader gegoed te Veghel en Erp.¹⁰¹ Haar broer Daniel de Molendino was achtereenvolgens pastoor te Nuland en te Geffen en bezat het Maria-altaar te Lage Mierde.¹⁰²

Evenals zijn broer bezat Dierck van den Gruenendaal een deel van de aan de halfheer van Hilvarenbeek leenroerige roggepacht op de Slibbroekse windmolen.⁹⁰ Met de zijnen woonde hij op het huis dat later het slotje Groenendaal werd genoemd. Te Hilvarenbeek bezat hij in 1435-1456 het huis *aen die Plaets*¹⁰³, dat voorheen het bezit was van Willem

Hagen, landdeken van Hilvarenbeek, en later bekend stond als het Sterrenhuis (thans Vrijthof 23).

Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren:¹⁰⁴

1. Dierick van Gruenendael¹⁰⁵ (Theodoricus de Viridi Valle), geboren rond 1440, was meester in de vrije kunsten en student aan de Sorbonne te Parijs, toen hij in 1460 het rectoraat van het Maria-altaar in de kerk van Hooge Mierde ontving. Later verwierf hij nog een kanuniksdijs te Leuven, beneficijs te Oirschot¹⁰⁶ en Oss, een altaar te Poppel en het pastoraat van Sint-Truiden. In 1464 werkte hij als leraar voor de novicen van het norbertijnenklooster 't Park, waar zijn neef Dierick van Tuldel abt was. In datzelfde jaar was hij gaan studeren te Orléans, in 1467 werd hij geïmmatriculeerd aan de universiteit van Leuven, waar hij in 1481 promoveerde tot doctor in het canonieke en het wereldlijke recht. Al sinds 1477 was hij te Leuven hoogleraar in het canonieke recht, wat hij bleef tot zijn overlijden. In 1478–1479 en 1498–1499 was hij telkens voor een semester rector-magnificus, in 1496–1497 rechter van appel van de universiteit. Hij was raadsheer en assessor van de aartsdiakens van Kempenland en Brabant en raad van de bisschop van Luik. In 1478 werd hij te Brussel ontboden om Maximiliaan van Oostenrijk en Maria van Bourgondië met raad bij te staan.

In de predikherenkerk te Leuven was Dierick een van de stichters van de Drievuldigheidsbroederschap. Op 4 augustus 1501 stichtte hij bij testament twee studiebeurzen voor bloedverwanten (*in linea recta ex Theodrici de Viridivalle et Oda de Molendino coniugibus legitimis*): een voor een student aan het Sint Ivo- of juristencollege te Leuven, een andere voor een grammaticus.¹⁰⁷ Hij stierf te Leuven op 25 augustus 1501 en werd begraven bij het Sint-Sebastiaanaltaar in de Sint-Pieterskerk. Adriaen Floris van Utrecht, de latere paus Adriaan VI, was een van de executeurs van zijn testament.

2. Lodewijck van Gruenendael¹⁰⁸ werd in 1463 ingeschreven als student in de rechten aan de universiteit van Leuven. Hij had toen al een studie in de vrije kunsten achter de rug. Na te zijn gepromoveerd tot licentiaat in de beide rechten volgde in 1481 zijn promotie tot doctor in de heilige theologie. Te Leuven doceerde hij enige tijd als hoogleraar theologie. Eind 1494 kreeg hij een aanstelling tot *dictator* van de universiteit, dat is schrijver of redacteur van de brieven van die instelling. Eind april 1502 werd hij herkozen als *dictator*, maar wegens de geringe jaarwedde van 12 rijns gulden

104. ARAB, Rekenkamer 45074, f CCCVII^v.

105. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 255, 256.

106. BHIC, Kapittel van Oirschot 193, 24 juni 1479.

107. AAT, sectie II-125, f 75.

108. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 256.

109. C. Buvé, „Hoogeschool van Leuven. Lijst van eenige pastoors en beneficianten die de lessen der Hoogeschool volgden in de 16e eeuw”, *Bijdragen tot de geschiedenis bijzonderlijk van het aloude hertogdom Brabant*, I (1902) 287.
110. ARAB, Kerkelijke Archieven 5151, f 11. Kerkelijke Archieven 5153, f XXXIII, 1496. Familiearchief de Merode-Westerloo, Lej, F 909, *Rescriptie vanden leenen die men houdende is te leen van mijnen joncker van Merode inde heerlicheijt van Hilvarenbeek ende daer ontrent geleghen*, 1484. GAH, R 1256, f 287^v, 30 april 1487.
111. GAH, R 1217, f 283, 9 februari 1447. R 1226, f 470^v, 21 februari 1456; f 548^r, 10 juli 1456. R 1233, f 183^v, 30 juni 1464. R 1234, f 281, 8 mei 1464. R 1237, f 214, 1467/68. R 1239, f 238, 13 maart 1470. R 1242, f 27^r, 21 december 1472; f 294, 12 maart 1473. R 1253, f 42, 10 februari 1484 (Ansem treedt op als *peysmaker* ofwel arbiter). R 1254, f 93^v, 30 juni 1485. ARAB, Rekenkamer 45074, ff CLXXXIX, CCV^r, CCXI en CCXIII^r. Rekenkamer 45076, f CLXXXVI. Rekenkamer 45079, f XCII^r. Kerkelijke Archieven 5013, f CLXXXIII, 7 augustus 1483. Kerkelijke Archieven 5151, 1477–1496, ff 10 en 11; f 11/12, 1482. Kerkelijke Archieven 5152, f 11. Kerkelijke Archieven 5153, f XXX^v. BHIC, Raad en Rentmeester Generaal 202, f CXII^v. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 243, 244, 369.
112. AAT, sectie IV, bundel 336, *Feyten ende defensien*. Beel was Ysabeel van Gruenendael, de huisvrouw van Jan Jans van Tuldell van Eel sub II-bis op p. 136.
113. ARAB, Leenhof van Brabant 9, f CX^v, 31 mei 1440.
114. GAH, R 1255, f 96^v, 12 maart 1486.
115. GAH, R 1253, f 149, 18 november 1483.
116. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 59, f 181, 14 februari 1519. BHIC, Raad en Rentmeester-Generaal 202, f XXII^v.
117. L.F.W. Adriaenssen, „Elf generaties Moonen. Namen, data, anekdotes”, *De Brabantse Leeuw*, XIX, XX (1970, 1971) XIX, 21.
118. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 241, 242, 243, 244, 369.

en 4 stuiver per brief bedankte hij voor de eer. Hij verdiende zijn geld als *publicus apostolica et imperiale auctoribus notarius*: door de paus en de keizer toegelaten notaris.

Andere verdiensten trok Lodewijk uit zijn kerkelijke sinecures. Hij had de lagere geestelijke wijdingen ontvangen en genoot krachtens die kwaliteit inkomsten uit altaren in de kerken van Hooge Mierde, Waalwijk en Meer en uit de kapel van (de) *Blauwput* in de Sint-Michielskerk te Leuven.¹⁰⁹ Toen hij in 1465 de Broeckmolen te Leuven kocht, was hij kanunik van de Sint Pieter aldaar. Op 23 november 1513 is hij overleden. Hij had jaargetijden gesticht in de abdij van 't Park en het klooster Sint-Martensdal te Leuven.

3. Lysbeth Dirss van den Gruenendael¹¹⁰ trouwde met Ansem Jans van Tuldell¹¹¹, die omstreeks 1410 was geboren uit het huwelijk van Jan Ansems van Tuldell, schepen van Eersel, en van Marie Mys.

In 1442 hield hij de Esbeekse molen te Hilvarenbeek in onderleen; om precies te zijn staan op een processtuk twee kanttekeningen: *anno XIII° XLI° et XLII° stonden Ansem van Tuldell ende Henrick van Tuldell opt dleen vanden molen, houdende tselve van Beelen te leene*, en: *Ysabele die hadde die molen van haer ontfangen als achterleen anno XLI° ende XLII° van Henrick ende van Ansem van Tuldell*.¹¹² Het achterleen had hij verworven van zijn broer, de genoemde Henrick.¹¹³

Sinds 1463 wordt hij gezien als schepen van Hooge en Lage Mierde en Hulsel. Hoewel hij woonachtig was te Lage Mierde, was hij in de jaren tachtig schout van Hilvarenbeek, Diessen, Westelbeers en Riel.¹¹⁴ Hij werd in 1483 door het kwartier van Oisterwijk afgevaardigd om te Brussel te klagen en delibereren over de zware belastingen.¹¹⁵ Ansem is in 1486 of 1487 overleden. Zijn vrouw overleefde hem tot minstens in 1496.

De kinderen uit dit huwelijk zijn:¹¹⁶

- Marye Ansems van Tuldell. Over haar eventuele huwelijk en kinderen is niets bekend. Er is een mogelijkheid dat zij was getrouwd met Henrick van Dommelen en de moeder was van Ancem van Dommelen, schepen van de Mierden¹¹⁷, die in 1538 bloedverwant wordt genoemd van de hierna volgende Heylwich Anschems van Tuldell.
- Jan van Tuldell¹¹⁸ werd in 1457 of kort daarvoor geboren. Hij ging studeren te Parijs, waar hij op 24 maart 1479 zijn determinaatsexamen aflegde. Op 26 augustus 1482 werd hij verkozen

Jan van Tuldel, procureur van de Picardiërs aan de Sorbonne (zelfportret?). De tekst luidt: Electio novi procuratoris magistri Johannis de Tuldel ex Antwerpia oriundi Cameracensis diocesis (Van de nieuwe gekozen procureur meester Jan van Tuldel, afkomstig uit Antwerpen in het diocees Kamerijk). (Archief Sorbonne te Parijs, *Liber procuratorum nationis Picardiae in universitate Parisiensi*, f 190).

119. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 62, f 25, 1 juni 1534; f 28, 4 september 1534; f 65, 8 april 1536.

120. ARAB, Leenhof van Brabant 615, no. 5140. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 61, f 72, 20 maart 1533. R 62, f 91^v, 14 januari 1538. Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1322, f 298, 22 december 1534.

tot procureur van de Picardische Natie aan de Sorbonne, waarin studenten uit Picardië en het bisdom Kamerijk waren georganiseerd. Hij verwierf in september het Maria-altaar te Sint-Truiden, dat hij als studiebeurs zal hebben gebruikt; zijn oom Dierck van den Gruenendael was pastoor van Sint-Truiden en had mogelijk het presentatierecht van het altaar. Eind 1483 ging Jan van Tuldel op voor het baccalaureaat. Als *magister in artibus* en *presbyter dyocesis Parisiensis* werd hij op 2 december 1490 aan de universiteit van Leuven ingeschreven als student in het canonieke recht. Dat is het laatste wat er van hem werd vernomen.

c. Heylwich Anschems van Tuldel¹¹⁹ trouwde met Willem Willem Peelmans¹²⁰, bierbrouwer, kerk-

121. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 62, f 34^v, 20 januari 1535.
122. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 62, f 99^v, 19 maart 1538.
123. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 61, f 5, 1 juni 1531. R 64, f 71, 21 september 1555; f 73^v, 16 augustus 1555.
124. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 62, f 81^v, 7 maart 1537.
125. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 62, f 100, 20 maart 1538; f 104^v, 13 juni 1538; f 145, 22 januari 1540.
126. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 62, f 147^v, 27 februari 1540; f 180, 28 juli 1541. J. Wils en A. Schillings, *Matricule de l'université de Louvain*, dln. II-X (Bruxelles, 1946-1967), III, 724, no. 91, 30 juli 1524. H. Bots, I. Matthey en M. Meyer, *Noordbrabantse studenten 1550-1750* (Tilburg, 1979) 563, no. 4011. P.C. Molhuysen en P.J. Blok, *Nieuw Nederlandsch biographisch woordenboek* (10 dln.; Leiden, 1911-1937) VI, 1102.
127. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 62, f 28, 4 september 1534.
128. G. Bannenbergh, A. Frenken en H. Hens, *De oude dekenaten Cuijk, Woensel en Hilvarenbeek in de 15de- en 16de eeuwse registers van het aartsdiakenaat Kempenland* (2 dln.; Nijmegen, 1968-1970) II, 381.
129. E. Reusens, „Documents relatifs à l'histoire de l'université de Louvain, 1428-1797”, *Analectes pour servir à l'histoire ecclésiastique de la Belgique*, XVII (1881) 318.
130. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 62, f 81^r, 7 maart 1537.
131. Wils en Schillings, *Matricule*, III, 485, no. 4.
132. W. Verrees, *Necrologium 1129-1979. Abdij van Park, Leuven en Heverlee* (Leuven, 1979) 41.
133. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 62, f 143^v, 24 januari 1540.
134. Schillings, *Matricule*, III, 724, no. 91, 30 juli 1524.
135. G.C.A. Juten, *Consilium de Beke* (z.pl., z.j.) 165.
136. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 62, f 180^v, 28 juli 1541.
137. Wils en Schillings, *Matricule*, II, no. 213.
138. W. van Spilbeek, *Necrologium ecclesiae B.M.V. de Tongerlo ordinis praemonstratensis* (Tongerlo, 1902) 208.
139. Van Spilbeek, *Necrologium*, 8.
140. ARAB, Universiteit van Leuven no. 1929, 4 augustus 1501. Kerkelijke Archieven 5151, f 11/12, 1485-1487. Rekenkamer 45074, f CLXXXIV. Rekenkamer 45076, f CLXXXIX^v. Gemeentearchief 's-Hertogenbosch, R 1256, f 287^v, 30 april 1487. R 1257, f 350, 1487/88. R 1262, f 106, 14 december 1492.
- meester van Lage Mierde in 1535¹²¹ en schepen van de Mierden en Hulsel. Zij woonden te Lage Mierde *neven de heerbaen vanden kerchoff, lyende naeden Scaepsdyck*.¹²² In 1531 geloofden zij een rente van 6 carolusgulden ten behoeve van de door hun oom Dierck van den Gruenendael gestichte studiebeurs.¹²³ Zij testeerden op 7 maart 1537¹²⁴ en overleden in 1537 of 1538. Van hun kinderen¹²⁵ traden er drie in de intellectuele traditie van de familie:
- aa. Mr. Dyrck Peelmans¹²⁶ studeerde te Leuven. In 1530 heet hij student in het canonicke recht, in 1534 *mester Dieryck, lycenciat*¹²⁷, en later wordt hij licentiaat in de beide rechten genoemd. Hij heeft vermoedelijk op de beurs van zijn oudoom Dierck van den Gruenendael gestudeerd. Bovendien kon hij profiteren van het altaar van Sint Steven en Sint Maarten in de kerk van Lage Mierde.¹²⁸ Meester Dierck werd hoogleraar of docent in de rechten aan de universiteit van Leuven.¹²⁹ In 1541 was hij daar *signator litterarum*, later was hij assessor van de universiteitsraad.¹²⁹ In 1573 en 1577 was hij rector magnificus.
- bb. Ansem Peelmans¹³⁰ werd op 4 maart 1514 aan de universiteit van Leuven geïmmatriculeerd.¹³¹ Hij werd baccalaureus in de theologie, trad in de norbertijnenabdij van 't Park en werd na zijn priesterwijding pastoor van Korbeek-Lo. Op 8 maart 1543 is hij gestorven.¹³²
- cc. Mr. Jacop Peelmans¹³³ ging in 1524 te Leuven studeren.¹³⁴ In 1538 resigneerde hij van het Stevens- en Maartensaltaar te Lage Mierde.¹³⁵ Hij trouwde te Lage Mierde op 28 juli 1541 met een niet met name genoemde vrouw.¹³⁶
- d. Lodewijk van Tuldel werd op 28 februari 1476 als student te Leuven ingeschreven.¹³⁷ Hij trad in bij de norbertijnen van Tongerlo en werd uitgezonden als pastoor van Westerlo.¹³⁸ Zijn opvolger overleed in 1505.¹³⁹
- e. Gorys Ansemss van Tuldel¹⁴⁰ is omstreeks 1461 geboren. In 1480 ging hij te Leuven studeren, maar later wordt hij nooit met een titel gezien. Hij woonde te Lage Mierde, was minstens sedert 1503 schepen van Hooge en Lage Mierde en Hulsel en

141. ARAB, Familiearchief De Merode Westerloo, Lej, F 909.
142. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 62, f 98, 7 februari 1538. RAT, Hilvarenbeek R 23, f 118, 29 maart 1525; f 197, Nicolai 1527. ARAB, Rekenkamer 45076, f CCLXXXIV^v. BHIC, Raad en Rentmeester-Generaal 202, f XCIX^v.
143. RHCE, Hooge en Lage Mierde R 62, f 78^v, 17 februari 1537.
144. GAH, R 1242, f 294, 12 maart 1473.
145. GAH, R 1253, f 343, 26 augustus 1484.
146. AAT, charterverzameling no. 2344, 24 maart 1485.
147. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 260.
148. BHIC, Raad en Rentmeester-Generaal 202, f CXCI^v.
149. AAT, sectie II-125, f 25^v; f 81, 23 juli 1523; f 81^v, 29 juli 1523. Schillings, *Matricule*, III, 585, no. 111, 21 mei 1518.
150. AAT, sectie II-125, f 25^v; f 90, 7 april 1530. Wils en Schillings, *Matricule*, III, 700, no. 166, 30 juni 1523.
151. RAT, Hilvarenbeek R 24, f 172, 25 september 1531.
152. RAT, Hilvarenbeek R 23, f 133^v, 19 december 1525. Wils en Schillings, *Matricule*, III, 394, no. 129, 27 augustus 1510.
153. GAH, R 1244, f 130, 130^v, 9 november 1474.
154. GAH, R 1201, f 308, 10 februari 1431. R 1207, f 214, 6 augustus 1437. R 1208, f 374^v, 13 februari 1438. R 1209, f 76^v, 25 april 1439; f 236, 16 juni 1439. R 1210, f 92, 7 juli 1440. ARAB, Rekenkamer 45073, f 115^v. BHIC, Raad en Rentmeester-Generaal 202, f CXXI, Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 253, 369.
155. GAH, R 1209, f 145, 19 december 1438. R 1210, f 109, 22 oktober 1439. Vgl. L. Adriaenssen, „Voordat Esbeek een parochie werd”, in: Werkgroep Heemkunde Esbeek (uitg.), *Esbeek, niet van gisteren. Gedenkboek bij gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de R.K. parochie H. Adrianus, Esbeek* (2e herdruk; Hilvarenbeek, 1990) 273, 276.
156. GAH, R 1208, f 375, 13 februari 1438.
157. ARAB, Leenhof van Brabant 4, f CXCVII^v. Leenhof van Brabant 9, f CX^v e.v., 31 mei 1440. Leenhof van Brabant 11, f III^v LXXXVI^v. Zie over dit leengoed: L.E.W. Adriaenssen, „Het leenhof Ten Bogaarde en de hoeve van de Klapstaart. Hoe een belasting telooring door herhaalde desintegratie van een boerenbedrijf”, *Tussen paradijs en toekomst. Nieuwsbrief van de heemkundige kring 'Ioannes Goropius Becanus'*, X (1991).
158. Aartsbisschoppelijk archief Mechelen, Sint-Romboutskapittel, *Inventarium bonorum mobilium* deel 5, f 388^v. BHIC, Raad van Brabant 1322, f CCIX.

werd later bovendien secretaris van de schepenbank.

De *rescriptie vanden leenen* van de halfheer van Hilvarenbeek uit 1484 geeft deze post betreffende Goris: *is man worden van eender wijntmolen inden parochiën van Beeck ter stede geheijten Slibbroeck*, welke molen boven de kommer per jaar 12 mud rogge waard was.¹⁴¹ Het laatst werd hij vermeld in 1532. Zijn vrouw was Jenneken Aerts van Gorop¹⁴², de jongste dochter van die naam van Aert Willems van Gorp, schepen van Hilvarenbeek. In 1537 was zij weduwe.¹⁴³

4. Ermgart Diercxss van den Gruenendael¹⁴⁴ trouwde met Wouter Pouwels Zouwen¹⁴⁵, schepen van Hilvarenbeek in 1472 en 1485.¹⁴⁶ Uit hun huwelijk zijn bekend:

- Dierck Wouters Zouwen¹⁴⁷ ging in 1494 studeren aan de universiteit van Leuven en gebruikte de inkomsten van het Sint-Gertrudisaltaar te Hilvarenbeek als studiebeurs. In 1500 vertrok hij naar de universiteit van Orléans, waar hij een jaar later overleed.
- Marie Wouter Zouwen¹⁴⁸ trouwde met mr. Cornelis Walschaerts te Turnhout. In 1531 was zij diens weduwe en de moeder van mr. Huybrecht¹⁴⁹, heer Peter¹⁵⁰, Wouter, Kathelyn (gehuwd met Jheronimus Henricx van Zeverdonck) en Cornelia mr. Cornelis Walscharts (gehuwd met Gregorius van Eyndmer Janss, apotheker te Breda).¹⁵¹ Een andere zoon, de oudste, was mr. Dirck Walscharts¹⁵² (zie hiervoor op p. 113-114 sub 26).

IIbis. BEEL-DIERCKXSS VAN DEN GRUENENDAEL¹⁵³ trouwde met Jan Janss van Tuldel geheten van Eel¹⁵⁴, die in het laatste kwart van de veertiende eeuw is geboren. Hij bezat onder Esbeek de hoeve *iguete ten Hoerpoel*.¹⁵⁵ Blijkbaar had hij deze geërfd van de gelijknamige familie, hij verkocht althans in 1438 een cijns van 6 oude groten uit de 36 oude groten die certijds Elisabeth Weyns van Weelde had geloofd aan Engelberen van den Hoerpoel.¹⁵⁶

Beel Dierckx van den Gruenendael was sinds 1432 of 1433 leenvrouw van *iguete ten Bogharde*, waarvan onder andere de Esbeekse windmolen afhing.¹⁵⁷ Zij droeg het leengoed in 1478 over aan haar kleinzoon Aert van Tuldel van Eel en overleed omstreeks 1480.¹⁵⁸ Haar kinderen waren:¹⁵⁹

- Dierck van Tuldel van Eel¹⁶⁰ (1419-1494), abt van Park. Hij ging in 1436 studeren aan de universiteit van Leuven, waar hij twee jaar later promoveerde tot

Dirck van Tuldén, vermoedelijk getekend door de Bossche schilder Godefrus van Amelsfoort (1714–1784). Iconografisch Bureau Den Haag.

159. AAT, 18-C-336. Volgens enkele handschrift-genealogieën was er nog een dochter Marie, echtgenote van Dirck van Engelen. Volgens andere stambomen was deze Dirck een zoon van Jan van Engelen bij Agneet van Tuldél, een tante van Marie.

160. AAB, charterverzameling no. 839, 5 oktober 1469. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 234, 240, 246, 247, 253, 255, 257, 259, 369. L.F.W. Adriaenssen, „Ex familia sancti Norberti”. in: L.F.W. Adriaenssen (red.), *Welpen van de Brabantse Leeuw. Genealogie tussen geld en geloof in Noord-Brabant ('s-Hertogenbosch*, 1991) 268-273. E. van Even, *Louvain dans le passé & dans le présent. Formation de la ville – événements mémorables – territoire – topographie – institutions – monuments – œuvres d’art* (Louvain, 1895) 461, 544. Ch.C.V. Verreyt, „Leden der Lieve-Vrouwenbroederschap te 's-Hertogenbosch van 1316–1642”. *Taxandria*, XVII, XIX (1910, 1912) XIX, 57.

161. AAB, charterverzameling no. 792, 27 april 1461.

baccalaureus artium. Omstreeks dezelfde tijd werd hij gekleed als norbertijn van Tongerlo. Te Parijs studeerde hij verder in het canonieke recht; in 1451 verwierf hij het baccalaureaat in die discipline. In die tijd was hij de nominale pastoor van Waalwijk. Die bediening heeft hij niet zelf uitgeoefend, want terug in Brabant werd hij docent in het canonieke recht aan de universiteit van Leuven. Hij was sinds 1451 raadslid van de universiteit, in 1451 en 1453 rechter van appel van de rechten-faculteit, in 1452 en 1454 deken van die faculteit. In 1459 en 1460 wordt hij gezien als pastoor van Nispen, waar hij evenmin als te Waalwijk heeft geresideerd.

Als norbertijn begon Dirck van Tuldél carrière te maken in 1454, toen hij procureur-generaal van de premonstratenzers te Rome werd. In die functie wordt hij gezien tot in 1461.¹⁶¹ Het jaar daarop werd hij door de paus benoemd tot abt van de witheren van Park bij Leuven. Zijn status werd verhoogd, doordat de paus hem bij zijn installatie als abt toestond de bisschoppelijke ornamenten te gebruiken; hij was de eerste gemijterde abt van het Park. Sinds 1475 was het hem toegestaan kelken te wijden. De abdij kreeg van de nieuwe abt (een deel van) een windmolen in het Slibbroek aan de Voort te Hilvarenbeek, die in leen werd gehouden van de heer

162. AAP, corpus XII, no. 37, kapittel 5, leengoederen door de abdiy in 1475–1515 verkregen.
163. Van Even, *Louvain dans le passé*, 468.
164. G. Tournoy, „Het humanisme te 's-Hertogenbosch”, in: A.M. Koldewey (red.), *In Buscoducts 1450–1629. Kunst uit de Bourgondische tijd te 's-Hertogenbosch. De cultuur van late middeleeuwen en renaissance* ('s-Hertogenbosch, 1990) 525.
165. W.P. Blockmans, *Handelingen van de leden en van de staten van Vlaanderen. Regeringen van Maria van Bourgondië en Filips de Schone (5 januari 1472 – 26 september 1506). Excerpten uit de rekeningen van de Vlaamse steden en kasselrijen en van de vorstelijke ambtenaren* (2 dln.; Brussel, 1973–1982) I, 91, 223, 251.
166. L. Labaye, *Inventaire analytique des chartes de la collégiale de Saint-Jean l'Évangéliste à Liège* (2 dln.; Bruxelles, 1921) II, 17, no. 997.
167. GAH, R 1226, f 212^v, 23 oktober 1455. R 1239, f 238, 13 maart 1470. R 1240, f 96, 7 maart 1471. ARAB, Rekenkamer 45076, f CCLXXXVIII.
168. ARAB, Rekenkamer 45074, f CCLXXV^v.
169. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 137, 257, 259.
170. RAT, Hilvarenbeek R 23, f 224, 12 mei 1475. R 24, f 64, 27 januari 1476.

van Petershem als halfheer van Hilvarenbeek.¹⁶²

Heer Dierck streed minstens sedert 1462 tegen het commendestelsel, reisde daarvoor naar Rome in 1475, boekte successen in 1477, maar kreeg in 1478 door het drijven van de pauselijke nuntius – die zijn pensioen dat zwaar drukte op de abdiy van Tongerlo verloren had zien gaan – te maken met de weerstand van Maximiliaan van Oostenrijk, wat er in 1479 toe leidde dat hij werd geëxcommuniceerd. In 1485 volgde zijn rehabilitatie. Aan de abdiy liet hij, naast andere verbouwingen en verfraaiingen, in 1481 een toren bouwen, waarin een luidklok en een spelwerk werden aangebracht; een inschrift aan de voet van de toren zei: „Te cunctis horis sonet hæc vox ferra rogo abbas quam statuit de Tuldel, Theodoricus”.¹⁶³ Belangrijker waren zijn wetenschappelijke inspanningen: hij stimuleerde de studie in de abdiy, stelde bijvoorbeeld tegen 1464 zijn neef Dirck van den Groenendael aan als *magister et instructor dominorum in monasterio nostro*. Hij kreeg bekendheid als een geleerde en bibliothele prelaat, liet ten behoeve van de abdiyboekerij veel kopieerwerk verrichten en plaatste bij de eerste boekdrukkerijen veel bestellingen.¹⁶⁴ Justus Lipsius roemde hem als 'de phoenix der geleerden'.

Qualitate qua was Dierck van Tuldel afgevaardigde voor de geestelijkheid in de Staten van Vlaanderen.¹⁶⁵ In 1474 legde hij als scheidsrechter een geschil bij tussen de abt van Tongerlo en het Sint-Janskapittel van Luik; de overeenkomst werd gepasseerd voor zijn neef Lodewijck van den Gruenendael, notaris te Leuven.¹⁶⁶ In 1489 werd hij uitgezonden op een diplomatieke missie naar hertog Albrecht van Saksen om vrede met Brabant en Vlaanderen te bewerkstelligen. Op 9 oktober 1494 is hij te Park overleden.

2. Aernt Janss van Tuldel van Eel¹⁶⁷, geboren rond 1425, trouwde met Katheryn Janss van den Bekerdijs¹⁶⁸, bij wie hij tien kinderen verwekte. Zij was een dochter van Jan Aertss van den Bekerdijs, heilige-geestmeester en schepen van Hilvarenbeek, en van Heylwich Jan Boermans. Haar broer, mr. Aert van den Bekerdijs¹⁶⁹, was onderplebaan van Hilvarenbeek. Aernt van Tuldel was in 1475 en 1476 schepen van Hilvarenbeek.¹⁷⁰

Katheryns vader bezat het leengoed van de Bekerdijs te Hilvarenbeek, bestaande uit 6 bunder akkerland en 3 bunder weide. De eerst bekende leenmannen waren (rond 1350) Aernt Ykens Verwoeden zoon van den Bekerdijs (schepen van Hilvarenbeek in 1336 en 1337) en zijn zoon Didderic (schepen van Hilva-

171. L. Galesloot, *Le livre des feudataires de Jean III, duc de Brabant* (Bruxelles, 1865) 263. AAT, charterverzameling no. 808, 25 september 1336; no. 821, 14 mei 1337; no. 825, 9 september 1337; no. 1118, 11 november 1361; no. 1120, 17 maart 1362; no. 1123, 24 april 1362.
172. ARAB, Leenhof van Brabant 14, f CXC VII. Rekenkamer 17144, Rekenkamer 45074, f CCXXXVIII. AAT, charterverzameling no. 932C, 21 juni 1388.
173. A. Fasel, „Afstamming van Yda Roothaert (Roetaerts), stichteres van het Mannengasthuis te Esch“, *De kleine Meijerij*, XXIII (1972) 13.
174. L. Galesloot, *Inventaire des archives de la cour féodale de Brabant* (2 dln.; Bruxelles, 1870-1884) I, 169; II, 164.
175. GAH, R 1239, f 283^v, 15 mei 1470; f 396^v, 27 januari 1470; f 408, 10 februari 1470. R 1254, f 294, 27 mei 1485. R 1264, f 245^v, 22 juli 1495. R 1265, f 190, 27 januari 1496 of 1497. R 1269, f 288^v, 28 mei 1500. Charterverzameling, inv. Sassen no 519, 14 oktober 1465. ARAB, Rekenkamer 5295, f LXXXVIII^v, 1479-1480. C.R. Hermans m.m.v. A. van Hoogstraten en M. van den Boogaard, *Verzameling van charters en geschiedkundige bescheiden betreffende het land van Ravestein* (2 dln.; 's-Hertogenbosch, 1850) I, 314. Ch.C.V. Verreyt en W.J.F. Juten, „Noordbrabantsche schepenzegels“, *Taxandria*, II, VII, XIII (1895, 1900, 1906) VII 124, 125. Bannenberg, Frenken en Hens, *De oude dekenaten*, II, 19. C. Butkens, *Trophées tant sacrés que profanes de la duché de Brabant* (4 dln.; La Haye, 1724-1726) II, 556).
176. Deze trad in 1493 op voor zijn broer Aert (RAT, Oisterwijk R 198, f 8, *Dynsdages in die Korsdage anno XCIII*).
177. GAH, R 1261, f 234, 16 april 1492; f 483, 16 mei 1492. R 1269, f 91^v, 25 september 1500.
178. Adriaenssen, *Hilvarenbeek onder de hertog*, 384.
179. ARAB, Leenhof van Brabant 15, f CCXXXII^v, 5 maart 1495. Zie ook RAT, Hilvarenbeek R 24, f 231^v, 8 april 1531: akker achter der scutters bogaert tussen den voersscreven bogaert ende tussen deelen vanden Bekerdyck; de schuttersbogaard lag achter het Voortse Pad, dat van de Vrijthof naar de Voort liep.

renbeek in 1361 en 1362).¹⁷¹ De laatste werd in 1373 of 1374 als leenman opgevolgd door zijn en Beatrijs' zoon Aernt van den Bekerdyck (schepen van Hilvarenbeek in 1388)¹⁷² en daarna kwam het goed in handen van Jan, zoon van Aernt bij een zekere Luytgaert. Krachtens een hertogelijke patentbrief van 17 april 1460 na Pasen werden Ida Roetaerts¹⁷³ en haar man Marten Henricx van Elmpt in het leen gevestigd.¹⁷⁴

Marten van Elmpt is in 1446 geboren, was in 1495 rentmeester en in 1500 schepen van Den Bosch en wordt van 1470 tot 1501 genoemd als rentmeester van de Bossche clarissen. Hij overleed in 1518.¹⁷⁵ Ida Roetaerts had het leengoed van de Bekerdyck als dochter van Jan Dirck Roetarts¹⁷⁶ en Luytgard Jans van den Bekerdyck¹⁷⁷ geërfd van haar grootvader Jan Aernts van den Bekerdyck. In 1470 kocht zij als leenvrouw een remplaçant, Hans van den Broeck uit Elst, die in haar (haar-mans) plaats in dienst van Karel de Stoute ten strijde moest trekken.¹⁷⁸

Het dénombrement van het leengoed uit 1495, dan op naam van Marten van Elmpt als weduwnaar van Yda Roetarts, geeft de volgende beschrijving, waaruit blijkt dat het leengoed heeft gelegen tussen de Voort en de Vrijthof:¹⁷⁹

- 6 dagmaten beemd naast de erven van de abt van Averbode, het altaar van Sint Jan Evangelist en dat van Sint Gertrudis;
- ongeveer 11½ lopen akkerland naast Steven van den Berthen en Willem Nycoel;
- een akkertje van 2 lopen achter het vorige perceel, gelegen naast de cijnsgoederen van Jan van den Bekerdyck;
- een akkertje van 3 lopen bij de windmolen tot *Slibbroeck* (in de Voort) en naast de erven van Willem Block en Jan Pelser;
- ongeveer 1 lopen akkerland bij de genoemde windmolen, naast Willem Block en het altaar van Sint Barbara;
- ongeveer 3 lopen land langs de gemene weg;
- ongeveer 5 lopen akkerland naast Jan Panis en Dirck Coppens;
- ongeveer 5 lopen akkerland naast de kanunniken en Wouter Nouwen, inclusief een klein akkertje daarnaast;
- ongeveer 1½ lopen land, *die Strepe* genaamd en gelegen naast Margriet Coelborns en Peter van Aken;
- 2 lopen land naast Joest Kepkens en Willem

180. RAT, Hilvarenbeek R 23, f 224, 12 mei 1475, R 24, f 64, 27 januari 1476.
181. ARAB, Rekenkamer 45074, f CCLXXV, GAH, R 1269, f 91^v, 25 september 1500.
182. Zij was volgens een handschrift gehuwd met jonker Jan Vydt, maar deze was de man van Katheline, dochter van haar zus Ermgaert van Tuldal (Koninklijke Bibliotheek Brussel, handschriftenverzameling Goethals 1511-2, pp. 186 en 281).
183. De Mechelse poorter Jan van der Berckt krocht in 1492 te Antwerpen Engelse wol (SAA, Certificatieboek 1, f 165^v, 28 december 1492).
184. L. Stroobant, „Fragment généalogique de la famille Ghysbrechts, de Malines”, *Bulletin du Cercle archéologique, littéraire et artistique de Malines*, VIII (1898) 75.
185. SAA, Schepenregister 117, f 73, 18 september 1500.
186. R. van Waefelghem, *Le nécrologe de l'abbaye du Parc* (Bruxelles, z.j.) 191, 192.
187. E. Steenackers, „Autels et institutions dans les églises de Malines au début du XVIe siècle”, *Handelingen van den Mechelschen kring voor oudheidkunde, letteren en kunst*, XXXV (1930) 103.
188. Rijksarchief Bergen, Familiearchief Olmen de Poederlé, charter no. 403, 28 november 1527.
189. SAA, Schepenregister 67, f 156, 20 oktober 1464.
190. ARAB, Rekenkamer 163, f XXX^v, 24 januari 1466.

Brueders:

- 18 lopen erf naast Gerit Stevens en de erfgenamen van Jan van den Bekendijck;
- 5 lopen land naast Joes Kepkens, de deken van Hilvarenbeek en anderen;
- 2 lopen land in handen van de kinderen van Jan van der Veken, gelegen aan de gemene straat en naast het erf van Aert van der Veken. Genoemde kinderen gelden hieruit jaarlijks 10½ lopen rogge;
- een erfcijns van 6 oude groten.

Later vererfde het leengoed naar mr. Aert van Tuldal, zoon van Aert Janss.

Aert Janss van Tuldal was in 1475 en 1476 schepen van Hilvarenbeek¹⁸⁰ en zou tijdens een van de militaire campagnes van Karel de Stoute voor Murten (22 juni 1476) of Nancy (22 oktober 1476, 5 januari 1477) zijn gesneuveld. Hij werd door minstens zes van zijn tien kinderen overleefd.¹⁸⁷

3. Lijsbeth van Tuldal van Eel trouwde met Wouter Marcellis Wijten (hieronder sub II).
4. Ida Janss van Tuldal.
5. Cathelijm Janss van Tuldal¹⁸² trouwde met Anthonis Joosten. In 1491 waren beiden overleden.
6. Ermgaert Janss van Tuldal trouwde met Jan van der Bercht Jans¹⁸³ uit Mechelen, met wie zij te Leuven woonde. Zijn moeder heette Van Campenhout.¹⁸⁴ Jan overleed op 5 mei 1500 en op 18 september daaropvolgende verkocht zijn weduwe hun windmolen met windberg, huis en landerijen te Sint-Katelijne-Waver.¹⁸⁵ Ermgaert van Tuldal overleed op 15 juni 1503 en werd bij haar man begraven in de abdijkerk van Park voor het Heilig-Kruisaltaar.¹⁸⁶ Dat hun dochter Ysabeel in 1527 een mis stichtte ten behoeve van de Mechelse molenaars¹⁸⁷, kan een aanwijzing zijn dat haar vader dat beroep inderdaad heeft uitgeoefend. Hun kinderen stichtten, mogelijk de laatste wens van hun ouders volgende, vierenvijftig jaarlijkse missen, te celebreren door de karmelieten van Mechelen *in de capelle ten Bruyne Cruce buyten Mechelen, daer men gaet naar Lyene*.¹⁸⁸

Jan Janss van Tuldal van Eel had bij Lysbeth Paridaens alias van Spreuweel een bastaardzoon:

7. Aert Janss van Tuldal. De thesauriers en kerkmeesters van de Onze Lieve Vrouw te Antwerpen bekenden in 1464 aan Aert een jaarlijkse lijfrente van 20 Brabantse stuivers schuldig te zijn.¹⁸⁹ Twee jaar later liet de bastaard zich door de Raad van Brabant legitimeren, waarvoor hij een leges van 18 £ Vlaams betaalde.¹⁹⁰